

Szerkesztőségi iroda:

R.-szombat, Losonczy ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fo-
gadhatnak el.
Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyilttér-
és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos petitors tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az új ipartörvény a vidéken.

Ha valaki azt kérdené, hogy a múlt év október elején nagykorúvá lett, s uralkodásra lépett „új ipartörvény“ milyen eredményre vezetett fél év lefolyása alatt főképen vidéken, — úgy látszik, bátran felelhetjük: semmire.

Mert annak dacára, hogy minden ipart űző iparos, kereskedő, faluról falura össze lett írva, és szigorúan meghagyva, miszerint 1884. évi nov. hó 20-ig engedély nyerhetés, munkakönyv és szegődtetés végett, a járási szolgabírói hivatal, mint elsőfokú iparhatóságnál jelentkezzenek, alig 1/10-ed része tett elégít nálunk eme felhívásnak; s a kontárkodók száma az új és ezelszerű törvény dacára, nem hogy csökkenne, — de szaporodik.

Ennek egyedüli oka az, hogy a teendőkkel tulterhelt szolgabírók alig, vagy éppen nem szakíthatnak annyi időt, a mennyit iparos viszonyaink rendezésére fordítani kellene, melyszerint első sorban a körjegyzők által összeírt kézművesek iparengedély váltására kényyszeríthetők, a kontár vállalkozók önálló működésüktől eltöltendő lennének.

Különb ezek szigorú ellenőrzésére az iparhatósági tagok, mint különben is érdekelt felek, volnának hivatva, nekik kellene szorgalmazni a törvény végrehajtását e részben is. Ugy ám, de mikor mi vidékiek ilyen iparhatósági megbízottakat még nem ismerünk, mert nincsenek!

Ennek ugyan a szbíró az oka, mert egy napra mégis csak összehívhatná a járás iparosait a végett, hogy maguk közül ilyeket válaszszanak. De van még más baj is, mely egyébiránt szintén a laza felügyelet eredménye. Ugyanis joga van — az ipartörvény szerint — minden egyes engedélyt nyert iparosnak a kontárkodók bejelentésére; de hát ki mer ilyesmire vállalkozni? mikor már a megidézésen ki kell írva lennie „hogy N. N. panasza folytán“ stb. s így tudtára adják panaszolttnak a feljelentő nevét, aki aztán igazsága mellett is még bosszu áldozatává lehet.

Ez az oka annak, hogy olyanok, kik küzdöttek, s kiknek egyedüli megélhetési módjuk azon ipar, melyet tanultak, habár szűkölködnek is a kontárkodók miatt — nem mernek ellenük panaszt tenni.

Sokkal ezéhrányosabb lenne, ha a jogositvány nélkül ipartűzőket a községi előjárók ellenőriznék, s az ő kötelességükké tennék az ilyenek bejelentését. És az ily kontárkodók száma vidékeken, ahol t. i. senkítől nincsenek ellenőrizve, valamint eddig, — úgy most is legió.

Kontárkodóknak nevezem azokat, kiknek hivatásuk a

T Á R C Z A.

Gyűlés előtt, alatt és után.

A megyebizottmányi gyűlést értem, azt, mely martius 30-án s következő napjain volt megtartandó, s tartott, kerek-számban kifejezve, 2 egész óráig.

A program nagyon sokat ígért. — Bőségben sorolta elő a kegyelmes s kegyetlen miniszteri rendeleteket, leiratókat, utasításokat, számos helyi érdekű ügyet, s ráadásul egy segédszolgabírói választást, no meg az uti mérnökök megjutalmazását azért, mert gazdálkodási tekintetből a törött kórákosokat ősz helyett, tavasz utolján fogják szétteríteni.

Én mégis csak két óráig tartónak becslöm a gyűlést; a mi azon túl következni szokott, az amolyan „con amore“ csevegéssel eltöltött családi konferencia színetét viseli magán.

De mindennek meg van a maga oka-foka. A gyűlés rövidségének oka, a bizottmányi tagok 1/10-ed részének kimaradása: kevés nyelv, keveset darál. — azután meg a hirveves szónok-celebrációk, parányi publikum előtt nem örömet fagyasztják mely, magas és széles tudományosságuk készletét.

Hát annak meg mi lehet az oka, hogy a 1/10-ed rész kimaradt? Bizony nem egyéb, mint az, hogy a bizottmányi tagok nem kaptak meghívókat, — az már kiment a divatból, t. i. a törvényszerű meghívás; az intéző körök úgy vélik: elég a vármegyeháza kapujára egyetlen példányban kifüggeszteni a hirdetményt; ott megolvashatja mindenki, a kinek szeme van, s a ki érdeklődik a gyűlés iránt, — még ha a Garamon lakik is.

Mint amolyan „érdeklődő“ megírtam az aprilist a gyűléssel; peáig márcziusban történt. Az esett meg rajtam, a mi néhány nappal azelőtt a pádári matyón, aki szóbeszéd után indulva, 3 nappal korábban ment a tornallyai vásárra, mint kellett volna. — Magam is éppen 3 napot terveztem, 3 nappal korábban rándultam a székelyre; de szerencsétlenebb voltam mint a pádári matyó, mert ő a feleségét páholta el, a miért hogy idő előtt eltuszkolta a vásárra, — s engem a feleségem szidott össze a haszontalan járkálásért.

Az a vigasztalásom, hogy nem készültem díkezióra, mig mások, kik 3 nappal elkésve jutottak be, előre kifundálták s betanulták beszédeiket, de el nem mondhatták.

A neheztelés, boszankodás megvolt ezeknél is, nálam is;

földmiveles, mert ezen kívül mást rendesen nem tanultak, s például az ács, kőműves és csizmadia mesterségeket csak lop-tak; de mivel a falu lakói nagy részével rokonságban vannak, van is munkájuk a kaszálás beálltáig annyi, hogy ugyszólván mi sem marad azon iparosoknak, a kiknek csupán iparukból kell megélni, a kik, mivel ipartűzők, adót is többet fizetnek.

Általános szokássá vált már az is, hogy a földmivelő egy-két éven át a téli napokra oda adja fiát a fentebb említett mesterségek valamelyikére, s ha már valamit elsajátított, haza hozza s csi nál belőle „mestert.“

Azok a tulajdonképeni városi mesterek, kik ily módon szegődtetnek tanoncokat, s a törvény kijátszhatására, pár forintért, ilyen tanoncoknak bizonyítványt adnak arról, hogy mint inasok három évig, avagy mint segédek, két évig ennél vagy annál dolgoztak, — holott nem igaz, — s kiadják azon világos czélzattal, hogy azok, ha megszorítottatnak, iparengedélyt nyerhessenek: nemesak az ipari érdekek, de sőt a törvény ellen vétének, s ez okból érzékenyen bírságotlanok lennének.

Mert az ilyenek ugy anyagi, mint társadalmi szempontból, több kárt tesznek még önmaguknak is, mint ama pár forint, melyet a bizonyítványba foglalt hazugságért fölvesznek.

A mily örömmel fogadtuk az új ipartörvényt, oly sajnálattal tapasztaljuk a rendtelenségek és visszaélések káros következményeit, s ha tovább is így marad, ha a szolgabíró urak az engedély nélkül vállalkozókat meg nem büntetik, — az ilyenek ellen panaszok érdekei megvédésére hathatósabban, s több tapintattal nem működnek, — ha a törvényszabta iparhatósági megbízottak választását el nem rendelik mielőbb, sem a szegődtetésnek hivatalos uton leendő eszközzésére, munkakönyv és iparengedély váltására az illetőket nem kényserítik az által, hogy ellenesetben azokat az ipari foglalkozástól feltétlenül eltiltanak: akkor az a sok szép reményekre jogosított új ipartörvény reánk nézve marad szintén csak írott malaszt, s még az a haszna sem lesz belőle az államnak, hogy miatta fogyjon a bélyeg.

Szerény nézetem szerint eme bajokon könnyen lehetne segíteni az által, ha minden járásban létre jönne az ipartársulat, avagy iparosaink esatlakoznának a legközelebbi ipartestülethez; így a szolgabírók is megmenekednének egy terhes munkától, a társulat pedig saját érdekében jobban ellenőrizhetné a tanoncokat, segédeket és a kontárkodókat.

A mint tapasztaltam, ez nálunk könnyen sikerülne, mivel a rimaszombati járásban 120—130 képesített iparos és kereskedő van, csak a szolgabíró támogatása szükséges.

s én megboszultam magam. Ugy tettem, mint az a szürös atyafi, a ki alperesként a bíróság elé idéztetvén, mielőtt az ítélet kihirdetett volna, bejelentette az apellátát. — Én is ugy tettem. Óvást s panaszt jelentettem be a törvényesen össze nem hívott gyűlés megtartása ellen, — és pedig nem itt a vármegyénél, nem is Tisza Kálmán belügyminiszternél, hanem Tisza Kálmán miniszterelnöknel; s ezzel H . . . y M . . . s barátom helyes példáját követtem. a ki minden nem peres sürgős ügyben, legyen az pénz-, igazság-, közlekedésügyi stb. stb. mindig egyenesen a miniszterelnökségnél jelenti be a panaszt, — kisebb emberekkel szóba sem áll; — s mindig kitűnő sikerrel.

De hát gyűlés szabályszerű összehívás nélkül, mégis csak absurdum! Paradoxonnak látszik, mégis ugy van; megtörtént. Hanem hát ennek is meg van a jó oldala. A ki nem tartozik az „atyafisághoz“, ne látatlankodjék azok előtt, a kik megszokták a „compromissumokat.“

Az országgyűlésen csak az utóbbi időben vergődött jelentőségre e szó: „compromissum.“ A méltóság főrendeket régen megelőztük itt a vármegyében. — Nálunk annak alkalmazása régen megszokott dologga esontosodott. Még csak fel sem tűnik, mintha ugy kellene lennie s nem lehetne másként. — A tisztviselők választása: compromissum az atyafiság közt; a képviselőválasztás dtto. a közigazgatási s egyéb bizottsági tagok választása dtto, — még a hajduk kinevezése is az ellentéteket és ellentőrekvéseket absorbeáló compromissumnak az eredménye.

Kedves hangzásu jelszó ez, melynek uralma alatt győzni kell, vagy halni — muszáj; s mely állandó békét teremtett azok között, kik megszokták az osztozkodást a konzokon s csatára készek, ha „elvi differenciák“ forognak fenn, — de elnémul a tárogató, a trombita hang, meg az ágyudőrej, ha egy-egy közös vitális érdek vetődik fel.

Tehát compromissum annyi: mint béke, de annyi is, mint: ne üsd az én zsidómat, én sem ütöm a tiedet, anynyi, mint: egynehányanak osztozkodása a nagy tömeg közös jogán.

De hát a gyűlés? Az simán lefolyt, minhen hullámverés nélkül. Az elnökő főispánt nem láthattam meg, nagyon bele-süppedt a karos székbe, de hallottam megszokott rokonszenves hangját, azt a hangot, mely elüt az arisztokraták fülsértő orrhangjától, s élveztem népies előadási modorát, mely minden ízében — demokratikus.

Mutassa meg tehát e járás iparos osztálya, hogy a jó és nemes célért érdeklődik! **Egy vidéki iparos.**

Nyilt levél**Sárközy Gyula urhoz!**

A doktorok recipéjét felülvizsgáló fődoktor ítélete mily téves és félremagyarázó, beigazolják a következők, ugyanis:

Az első recipé ellen, — melynek íróját nem ismerem, de őt az igazság értelmében partolni kötelességem, — azt mondja: „hogy az illetékkiszabás és behajtás körüli hibás eljárásokat mérsékelni, a téves számításal becsusztott hibákat, vagy esetleg roszakarat által behajtott több fizetést — az adófelügyelőséggel s adóhivatallal leszámolni, hogy a törvénytelenül kivetett illetéket és adót bármikor vissza és leszámolni nem lehet“ ez állítás tarthatatlan, gyakorlatból mondhatom, mert 1880-ban a várgedei birtok után 3800 frt hátralékot követeltek rajtam, az adófelügyelővel leszámolván, 700 frttal fizettem ki, a többit nekem visszatértették, illetőleg leszámolták; ha nekem megtették, megteszik másnak is.

Az sem áll, „hogy a jogtalanul kivetett illeték és adók leszámolására, illetve az adók ellenőrzésére a gazdák részéről mód nem volna,“ mert ismerem egyéniséget, ki az ellenőrzést minden fizetés nélkül elváltatná, csak azt kőtné ki: hogy az ez ideig jogtalanul kivetett és behajtott illeték és adókból, melyeket munkája után az illeték és adóhivatallal leszámolni képes, felerész legyen a gazdasági egyleté, a másik fele az övé, a jövődön haszon pedig a birtokosé. Legyen meggyőződéve a czimzett ur, hogy ezen eljárással a gazdaközöségnek igen nagy haszon tétetnek.

A 2-ik recipében foglalt indítványok ellen azt mondja: „hogy az első indítvány szépen hangzik papíron, de kivihetetlen“ ezen állítását megczáfolja Veszprém megye eljárása, ki már a szóban levő indítványt ki is vitte, — de különben is, mi lehetlenség volna abban, hogy a megyék önmegadóztatási joguknál fogva, oly üdvös czélra, mint a gazdasági egyletek a község egyes lakóit évenként 1—1½ krnyi hozzájárulásra bírassák? semmi sem, csak jóakarát kell! s ha már 40 értelmes község az egyletbe önjószántából belépett, miért ne lehetne a többi községeket is az egyletbe bevonní?

A második indítványra azt mondja: „hogy önmagától elesik, s hogy a körjegyzőknek nincsen idejük a gazdaköri ügyeket vinni.“

Én a körjegyzőkről egy szót sem szólottam, csak a kör-

Boesánatot kell kérnem a vakmerőségért, hogy a „demokratikus“ szót, a megyei gyűléssel kapcsolatban, felhozni bátorokdtam. Mert meg vagyon írva a legközelebbi országgyűlési beszédekben, hogy nálunk ilyes fogalom non sens: Magyarorszában demokratikus elem nincs, közép osztály sinecs, vagy legalább nem bizonyos, kik tartoznak abba. Egyik a polgár elemet, másik a gentryt tartja annak, a harmadik meg a kettőt vegyíti össze, a mi ellen az a másik tiltakozik. A kiváltság levél a tógával, doktori diplomával, meg a rőffel nem fér egy társaságba.

A szíre hozott ügyek fennakadás nélkül gördültek a mulandóság felé, legalább én ugy gyanitom, mert hallani, tisztán nem hallottam semmit.

Az az, hallottam biz én a jegyzői kar felolvasásait, mint haljunk a tőlünk távol sötétlő erdők fának lombjai közé tévedt szellő halk susogását, zizegését; de keveset értettem abból, a mi az állandó választmányi konyháján megfőzve, előnkbe tálatatott. A terem akustikája, a jegyzők beszélő szervei, az én hallérzésem, vagy valamennyinek összehatása volt e az ok? — nem tudom.

Szomszédom, kit a természet irigylésre méltó Midásfülekkel áldott meg, azt vélte kiértelmezni a legtöbb választmányi javaslatokból, s az ezek nyomán tett elnöki enuntiációkból, a mit a mesebeli varjúgyűlésen határoztak: a jövő gyűlésen fognak határozni, mert mindig az volt a refrain: bizottság küldetik ki, épen ugy, mint legközelebb a Tonkingi ügyben a nagyhatalmak.

Bámulatba ejtett most utólagosan, egy lapnak a tudósítója, a ki éppen 10 percig időzött a gyülesteremben, hallott is nem is valamit, még is hűségesen elreferálta a hegyitől-farkáig a gyűlés menetét. Boszorkányságnak kell lenni a dolgan, vagy én vagyok járatlan a mai kor reportereinek mesterségében s értesüléseik eszközeiben.

Még bámulatraméltóbb az, a mi a tollamba rekedt a miatt, hogy sietve a postára kell küldenem ez összetakolt levelet; majd jövőre kirázom azt tollamból, s kinyomattatom a gyűlésezők dícsőségére.

Valaki.

*) Minden sietség mellett is csak e hó 12-én délután vettük, néha a postai bélyegjelzőn april 10. olvasható. Szerk.

jegyzőségek területéről, hogy a gazdakörök, mint a körjegyzőségek fel vannak osztva, úgy lennének a tér tekintetében felosztandók s felállítandók, s ebben semmi lehetetlenséget nem látok.

A harmadik indítványra azt mondja: „hogy én a vándortanárak szerepét a falusi néptanítóakra akarom átruházni, — s hogy a tanítók nem érnek reá szerdán, szombaton s vasárnap délután rövid felolvasásokat s magyarázatokat 80 frtért tartani.” ezen állítás egyike sem való s nem állhat meg, mert én a vándortanárak teendőit nem ohajtom a néptanítókra átruházni, a vándortanárak ezentúl is működjenek a maguk módja szerint; az sem való, hogy a néptanító szerdán, szombaton s vasárnap délután, s a hosszú téli estéken keresztül, ne érne reá a gazdák kitanítani azon néhány takarmány és kalászos növény okoskerü termelésére, mely az illető község határában indívalva van, s a legbiztosabban s legnagyobb haszonnal termelhető, nem különben az okoskerü földművelés, trágyakezelés s az okoskerü állatkezelés főbb szabályairól is felvilágosítani, — mely tárgy összesen 4—5 nyomatottnál ívnl többet nem tesz ki, — ennyi ivre terjedő dolgot egy éven keresztül reá ér a néptanító felolvasgatni, s megmagyaráztatni, nemkülönböztetve 1 hold kísérleti telepet is gondoztatni, mit 80 frt fizetésért mindegyik néptanító szívesen megtesz, arról S. Gy. urat biztosíthatom. Nem akarok én, mint S. Gy. ur félre magyarázza, minden községben egy gazdasági akadémiát felállítani, s annak vezetését a néptanítókra bízni; csak azt akarom és ohajtom, hogy a néptanító a telkes gazdákat a legszükségesebb alapszakismertekre lassanként megtanítgassa.

A dohánytermelési engedélynek megyénk részére leendő kieszközölése tárgyában tett javaslatom ellen pedig azt mondja, „hogy az kivételetlen, mert a pénzügyminiszter a dohánytermelési tért nem hogy szaporítani kívánná, de az alföldön sok termelőtől a dohánytermelési engedélyt visszavonta.” S. Gy. ur ez irányban hallott barangozni, de nem tudja hol! A pénzügyminiszter a magyar dohány minőségének javítását tűzte ki célul, — s ez okból oly termelőktől, kik túlkötött s vizes fekete talajon, rossz illatú, nem égő, szóval igen rossz minőségű dohányt termeltek, a dohánytermelési engedélyt elvonta, s hol jobb minőségű dohányt terem, azoknak adományozta, s fogja adományozni. Amiótt is soha sem volt jobb alkalom elnyerhetni a dohánytermelési engedélyt megyénk területére nézve, mint most. Hol terem-e hazában jobb illatú, jobb minőségű dohány mint Gömörben? Sehhol sem. Miért ne kaphatná meg tehát a megye a dohánytermelési engedélyt? Fog is kapni, miről e tárgyban a pénzügyi biztossal tett értekezésemből teljesen meggyőződtem. S fel lehet-e azt tenni a magyar kinstártól, hogy ha e hazában elegendő fiam szivardohány termeltek, inkább külföldről vegyen 4—5 millió frt értékű dohányt (mert évenként ennyit ad ki külföldi dohányért) akkor, midőn ezen pénzt a magyar gazdának adhatná? bizonyára nem! S lehet-e azt addig határozottan állítani (mint S. Gy. ur teszi) míg be nem bizonyult, hogy megyénk területére nézve a dohánytermelési engedély kieszközölése kivételetlen? s oly nagy költségbe kerül-e annak megkísérlése? bizonyára nem!

A felreértés leginkább kitészik azon nem való állításából, hogy én a trágyakezelésnél azt irtam volna, „miseriut 2 frt árú gypszliszt féltekész gazdának elegendő trágyaállományát minden második nap két hüvelyk vastaggyára beszórni.” Ez ráfogás, aloskodással élő felmagyarázat, mely S. Gy. ur részéről a gazdasági dolgokban némi járatlanságot árul el, mert olyan, ki a gazdasági dolgokban bíról lép fel, legalább a gazdaság abszóját tudnia kellene, s így tudnia kellene azt is: hogy a gypszliszt az amonia és salétromsav megkötésénél csak akkor működik hathatósan, ha az vízben vagy trágyalében feloldva öntetik (s nem porként hintetik) a trágyatelepre, s a 2 frt ára gypszlisztet így alkalmazva, s a trágyatelep felszínére hetenként 2 hüvelyk vastagon humus vagy iszap,

vagy más porhanyó földréteggel hintve, mint valóban mondám, egy évre elegendő is egy féltekész gazdának, s hogy ezen okoskerü eljárásal trágyájának belértékét 3—5-szörösen növeli a mostani rossz kezeléshez hasonlítva, kérdést nem szenved (hinni vagy fogadni!) Továbbá az okoskerü trágyakezelést, mely a mezőgazdának igen fontos egész neveltségű akarja tenni; azt gondolja, hogy azzal bölcsességét árulja el, pedig éppen ellenkezőleg. A ki a gazdasági dolgok felett ítélő bíról akar működni, legelőször szerezze meg magának a mezőgazdasági szakismereteket, (erre nagy szüksége van!) de ekkor is mint igazságos, elfogulatlan bíról mondjon ítéletet, ne magyarázzon felre mindent, mint most. Ha a gazdasági egyeletnek ártani, vagy alólírottal személyeskedni akar, — ami nem lovagias eljárás, — kívánatos lenne, hogy ennek szabályait is tanulmányozza. — Ha azonban gazdasági egyeletnek hasznára akarja lenni, (mi, mint egyeleti választmányi tagnak, némileg kötelessége is volna,) akkor ne költson fel egyeletünk iránt idegenkedést, a nélkül is meg van az elég nagy mérvben. — de írjon az egyeleti dolgokra s teendőkre nézve okosb dolgot, mint a „recepi” írói, — azt az egyelet s a gazdasági közérdek nevében köszönettel vesszük.

P. Apáti, 1885. ápril 15.

Vajda Gyula.

Id. BARTHOLOMEIDESH LÁSZLÓ.
1816—1885.

A gömöri ágost. hitv. év. egyházmegyét nagy csapás és veszteség érte. Főesperese id. Bartholomeidesz László márczius 31-én tért meg az apákhoz pihenni. Bír gyengélkedő állapota már egy-két év óta engedte sejtteni azt, hogy az érdemes férfiú napjai megvannak számlálva. — s bár szeretettel, velünk egyetemben, már jó idő óta rettegve készültek a nagy fájdalom és veszteség elviseléséhez; még is, midőn a halál angyala a mester kinszenvedésének hetében, egyik hitvitányát és apostolatát is, a síri nyugalom helyére elhívta, megdöbentünk. Megdöbentett bennünket annak tudata, hogy oly férfiút szólított ki az élők sorából a halál, kire a gyászoló családnak még nagy szüksége lett volna.

Azon család, a melynek egyik sarja a megboldogult férfiú volt, ugy szólván Ároni családnak mondható. Az egyház szolgálatában áll közel egy évszázadon túl. A megboldogult férfiú 1816. év okt. 13-án Köviben született. Neveltetett és tanult Ratkó-Bisztrón, Osgyanban, Löcsén és Selmeczen, a theologiai tanfolyamot pedig Sopronban végezte. Azután két évig Nógrádban. Kövesden nevelősködött, innen a bécsi theologiai egyetemet látogatta meg, hol egy éven át időzött. Jozseffy tiszai superintendus bizalma itt találta őt, mellyel oldala mellé káplánjául szólította. A megtisztelő meghívást elfogadva, 1840. év augusztus 5-én szenteltetett fel. De már 1841. év. márczius 25-én a jolsva-taplocazi egyház hívta meg őt papján, a hol halála napjáig maradt, tehát teljes 44 éven át, midőn 68 éves korában, tüdőlegdag vetett végett áldásos és munkás életének. Családját 1841. év okt. 13-án alapított, nőül vevén méltó társát. Nándrási Anna hajadont, most gyászoló özvegyét, kívül 43 1/2 évét töltött boldog és példás házasságban. E házasságot az Úr több gyermekkel áldotta meg. Ezek közül László esetéki, Gyula ochtinai lelkész, Klemma hajadon és Pista körjegyzői segéd, mélyen fájlatják a jó és hű apa gyászos elhunytát.

A megboldogult férfiú jeles készlettel és nemes, férfias ambícióval futotta meg pályáját. Nem csalódom, ha a család tagjai között őt, helyes felfogás, tiszta látás és ítélő tehetség, a helyzet könnyű felismerése, alapos képzettsége és tiszta jelleme miatt, a legelső helyek egyikére állítom. S ha kérdés valaki: ily jeles képzettség és tulajdonok mellett, miért kellett neki oly kiskörű egyházban, vagy az irás szavaival szólva „kevésen” élni és működnie? azt felelném, az önértékes szegénység miatt, mely nem kért és nem várt protekciót,

kell félni, hogy lemaradunk a vonatról, ami nagyon megnyugtató. Míg ebédünk elkészül, tarka egymásutánban vonulnak el szemünk előtt a sáros mezők, vagy kalászos szántóföldek, leégetett erdők s a települők apró kezdetleges lakházai. Az usas érzi, hogy kizöckent Európa megszokott rendjéből.

Az amerikai vasutak másik jellemző sajátysága a hálókocsok, melyeknek puha és széles ágyai könnyen feledtetik velünk, hogy vasuton vagyunk, s oly téreken repülünk át, melyekre pár évtized előtt jöttek az első települők csupán. A nélkül, hogy a vonatról le kellene szállnunk, szükség nem szenvedünk semmiben. A wagonokat szüntelen körüljárják az apró fiúk, kik kedveskednek nemcsak a legfrisebb újságokkal, hanem e mellett szállítanak egész mozgó könyvtárat, árulnak szivart, gyümölcsöt, uti szereket, szóval mindazt, mire az utasnak szüksége lehet. Ily viszonyok közt, főleg ha a társaság tekintetében is némileg kedvez a szerencse, nem fog oly túl hosszúnak feltűnni az a 38—40 órányi ut, mely alatt Chicagóig eljárnak.

Chicagó, a mint tisztelt hallgatóságom is tudni fogják, modern város nagyon. 50 év előtt mocsáros sík volt, melyen félve ütöttek tanyát az első települők. Ma van 660.000 lakosa, 12 vasut-vonala, élénk parti hajózása a nagy Michigan tavon, mely beillenék tengernek is, és mióta a híres Welland csatorna megnyílt, daczára, hogy oly távol van a tengertől, közvetlen összeköttetésben van vele mégis. Chicagó ma már a nyugati államok fővárosa, s ha így emelkedik, pár évtized alatt az Unio kereskedelmi fővárosává lesz. Bár ily roppant terület gazdasági érdekeit egyetlen helyen összpontosítani nem csupán káros, hanem csaknem lehetetlen is. A legnevezetesebb szemestermény és élő állat-piacz a világon. Vágóhidain több százezer marha és sertés lelkei ki életét évenként s segít megötmenni az ügyes speculások különben sem sovány erszényeit. E mellett e hely házája a sokat emlegetett elevátoroknak is.

Bocsánatot kell kérnem, hogy ily prózái dolgokat sorolok elő, de ez nem az én hibám, hanem a Park-Cityé, a mint néhány jó karban tartott közparkja után Chicagót nevezni szokták. Chicagóban üzletlé válik minden. Schol a pénz után futás annyira nem kizáró foglalkozása s népességnek, s nem annyira egyetlen ezélja a lakóknak, mint it. Másnemű ezélok alig mérséklék e mindent domináló irányt. Így daczára nagy népessége- és gazdagságának, nincs egyetlen említésre érdemes színháza, nagyjainak emelt szobrot az egész óriás városban nem láttam: legnevezetesebb épületei a börze és posta s

de nemes öntudatának érzetével használni akart ott, a hová őt a gondviselés helyezé. De azt a férfiút, a ki önmaga irányában önzetlen és szerény vala, körpöltöta egyházmegyének ragaszkodás. Látna képességeit, fellismerve tehetségeit, fokozatosan tisztelte meg bizalmával, munkájával. Előbb dekáni hivatalviselt 10 éven át, majd esperességi jegyző volt 3 évig, később alesperes és helyettes körületi jegyző, végre 5 évvel ezelőtt a főesperességi tisztséggel tisztelte meg, mely hivatalát önértékes kormányzással, böles mérséklettel és szorgalommal be is töltötte halála napjáig.

Ha számba vesszük tiszta, igazságszerető lelkületét és fáradságtalan szorgalmu neje iránt tanúsított gyöngédségét, gyermekei iránt lépten-nyomon nyilvánuló gondosságát és figyelmét; ha jóakaratu és őszinte elismerő tisztelettel hangot adunk azon boldogságának, melyet — szigorubb anyagi körülmények mellett is, a legtisztességesebben felnevelt gyermekei előmenetelén érzett, ha visszaemlékezünk azon nagy lelki erőre, mely szenvedéseiben az Úr tanítványát jellemezte, s különösen kegyelettel emlékezve meg azon önmegtágadásról, melyet hanyatló egészsége tudatával is igazolt, soha nem panaszkodván baját, bár nyugta, pihenése roskadozó testének soha sem volt, naplajai kínosak, éjelel gyötrelmekes valának, de magát betegnek soha sem vallotta, aggódo családját nem busította, sőt lelki erejének egész teljességével akarta őket megvigasztalni és figyelmüket más irányba terelni, ha számba vesszük hívei iránt tanúsított atyai szelid lelkületét, egyháza jövője iránt való aggodalmait, s különösen azon körülményt, a melynél fogva gyengének csak addig érezte magát, míg az Úr hajlékába érve, megszólaltatta kellemes, sziveket és veséket megnyerő, lebilincselő és átható szavát; s ha visszatekintünk kormányzói, tapintatos esperesi hivataloskodására, lelkünk előtt áll egész teljességében és nagyságában az ember, a lelkész és az egyházmegye kormányzatára hívott főesperes.

S mind ez most már csak volt, többé sem a család, sem a miénk. De hogy a vesztésé vele és általa nagy, tanúsította azon külsőleg is fényes és népes temetés, mellyel april 2-án tettük örök nyugalomra a kinszenvedettet. April 1-én délelőtt a paplakból vittük őt át az Úr házába, hogy nyugodjék egy napot még azon megszentelt falak között is, a hol 44 éven át kirdeté az örök igazság szavát. Ez alkalommal Terray Gyula süvetei lelkész, mint szomszédja, a paplakon mondott a gyászoló családnak és gyülekezethez bucsú beszédet. Az őszinte fájdalom könnyei igazolták azt, miként tudják, érzik jól a vesztésé nagyságát. Más napon, azaz április 2-án temették el. A szószéken Mikola György sajógomóri lelkész és első alesperes mondott Ján ev. 17. 4—5. nyomán ketnetteljes magyar gyászbeszédet, melyben a prot. lelkész életét, küzdelmet és jutalmát eleven színekkel, meggyőző érveléssel ecezelte. Utána az oltár előtt Balthazar Antal betleri lelkész és másod alesperes Rom. 8. 17. alapján tartott érdelemteljes tót nyelvű bucsuztatást, melyben igen találan azt fejtegette, hogy a megboldogult családjának, gyülekezetének és egyházmegyének jó példát, tisztességgel megörzött nevet és áldást hagyott. A temetési lithurgiát Terray Gyula süvetei lelkész végezte, ki oltári alapigéül Malakiás proféta 2-ik részének 6—7 versét olvasta, mely rövid két pontba foglalva össze életét, működését teljesen fölelí. Közvetlen a temetés után az egyházmegye részvétét főt. Czékus István püspök ur és nagys. Szontagh Bertalan alispán és egyházmegyei felügyelő ur tolmácsolták.

Es most ott nyugszik már azok között és azokkal, kik őt megelőzték a halálban. Ott nyugszik hívei seregében a jolsva-taplocazi magas dombon fekvő temető északi részében. De csak perhüvelyé, teste tört meg a halálban, lelke erejének és készségének gyümölcsei, nemes tulajdonai, az őt gyászoló és tisztelő szivekben örökké élni fognak. Nyugodjál te kinszenvedett halott, a pihenést megérdemelted. Sirod felett zöldeljen a kikelet virága, emlékedet pedig örizzze meg a szerető és tisztelő szív halája!

a nagy hotelek. Chicagó kétségkívül imponál gyors emelkedése- és óriás forgalmával, de fejlődésének egyoldalúságát csak akkor nem vehetjük észre, ha magunk is egyoldalúságban szenvedünk.

New-York a nagy kikötő, melyen át az újvilág érintkezik az óval. Chicagó az a nagy központ, a hol a nyugati államok gazdagsága összefoly; a vasutak kiépítése emelte New-York fényét s megteremté Chicagó jelentőségét. Mindez mi az óvilág gazdasági rendjében évszázadokat vett volna igénybe, létesült pár évtized alatt.

E vidékek betelepítése akkor folyt legszorgosabban, midőn szabadságharcuuk leverése után annyi magyar menekülő keresett Amerikában jobb hazát. Innen van, hogy itt aránylag több régebben letelepült magyarral találkozunk. Így például Davenportban, mely jelentékeny város a Missisipi mellett, lakik Fejérváry Miklós, tekintélyes földbirtokos, jelenlegi honvédelmi miniszterüeknek — ugy tudom — testvére. Bombauer, Jowa állam főbírája, itt fekszik Új-Buda is, melyet magyar települők alapítottak, de nagyobb jelentőségre emelni nem bírták. Wisconsin államban van egy Kossuth-county, Kossuthmegye is. Ujabbán is települt itt le néhány hazánkfia, de ezeket feltalálnom nem sikerült.

Es hogy a háromság teljes legyen San-Franciskóba kell vezetnem még tisztelt hallgatóságomat. Az előbbieknél után csak röviden kell jeleznem, hogy amerikai módon, pár évtized alatt, alapult és nőtt fel gazdag és nagy várossá ez is. Jelentősége abban áll, hogy fővárosa az egykor aranyat, ma pedig buzát és gyümölcsöt oly bőven termő Californiának, hogy a csendes oceán legkedvezőbb kikötője, s azon az uton fekszik, mely a nagy unio 3000 mértföldnyi területét átvágva New-Yorkból Chicagóba s onnan a sziklás hegyek gerinczen át San-Franciskóba a Golden Gate — aranykapu a saufranciskói öböl kijáratán át — s China- és Japánba, a világ ezen leggrégebben civilizált államaiba vezet.

Minél sürőbb lesz az érintkezés az államok s az európai civilizált népek közt; minél inkább sikerülni fog kifejleszteni a csendes Oceán mellett elterülő óriás terület kincsét, San-Francisko jelentőségében emelkedni annál inkább fog; így daczára 250000 lakosságának szép jövő áll előtte még mindig.

Californiában érezzük igazán, mily közel vagyunk azon időhöz, midőn még az indiánok kőbör csapatai voltak az áldott vidékek egyetlen urai. Ma is, bár a völgyekben arany kalászok vagy éredő gerezdek közt surran át a hős tengeri szél, a hegyek lejtői jóformán még senkié, s míg San-Francisc-

A Hudsonról a Golden Gateig.

— Dr. Bernáth Istvántól. —

(Fololvastatott április 7-én a rimaszombati kaszinó nagytermében.)

(Folytatás.)

Helyet foglalva a Pennsylvania vagy Baltimore — Ohio vasut egyik gyorsvonatán, tapasztalni fogjuk, mily élvezet Amerikában utazni. Podgyászonkra egy réztáblácskát akaszt a néger hordár, mely egy számot s a rendeltetési állomás nevét viseli, a másikat a kezünkbe adja, ezzel vége mindennek, semmi díjat fizetni s borralót adni nem vagyunk kötelesek. Helyet foglalva a wagnon, a nagy metszett kettős üveg tábláján kívül jalousieval is ellátott, ablaka mellett, marad időnk a szemlélődés és gondolkodásra egyaránt.

Az európai utast rendszerint meglepi a sok egyedül utazó fiatal nő nagy száma. A szabadság hónapban a nők önállóbb életet élnek, mint nálunk, egészen addig, míg fejkötő alá nem kerülnek. Nem egy van közöttük, ki többször megtette az utat Európába, minden kíséret nélkül; magam is utaztam néhány nyal, kik minden kíséret nélkül mentek át a nagy amerikai Continensen New-Yorkból Portlandba. a mi 7—8 napig tart vasuton. A vállalkozás tehát itt nem a férfinem kiváltsága csupán. Az amerikaiak dicsekesnek vele, hogy e rendszer hátrányai egyáltalán nem érezhetők. Bizonyos azonban másrésről, hogy jellemükben nagy tökéleteseést e rendszer nem idézett elő. Elvezetvagyóbb nőket, mint az amerikaiak egy jókora része, alig találhatni. New-York szépei a legjobb vevői a leleményes francia izlés divattermekeinek. Az apró czipők, párisi szabásu ruhák, szeszélyes hajdíszek nagyobb élvezetet kinek sem nyújthatnak, mint nekik, drága kövekkel csillogni. öltözeik fényével vetélytársnőiket elhomályosítani a legede-sebb élvezet, mit ismernek. A mohóság, mellyel az élvezeteknek rohannak, annál féktelenebb, mert sok esetben nem mérsékli sem a valódi műveltség, sem a szív nemessége, mely segítségné nekik, hogy mindezeknél lehetnek még szebb és fehérebb ideálok is.

Daczára e kitérésnek, vonatunk folyton halad nyugat fővárosa Chicago felé. Nyolez óra tíz perczkor indulva el reggel, pár óra múlva itt az ebéd ideje s a néger pinezér fehér felöltőjében harsány hangon jelenti, hogy az ebéd készen áll s ha tetszik bemehetünk a vonathoz akasztott ebédő koscsiba, mely a vasut hirdetései szerint a legpompásabb a világon. Mindenik az. Annyi igaz, hogy nagyon kényelmes. Az ebéd jó, s az amerikai viszonyok közt nem is drága, e mellett nem

Kézimunka-bazár tartott folyó hó 15-én a helybeli felsőbb leánynevelő tanintézetben. Ily nemű bazárok minden évben szoktak tartatni. Céljük, — mint az előző évek meghívóin mindig meg volt említve, — hogy a fiatal leányok munkakezdve fokoztassék, s erre nézve csakugyan hatalmas eszközök bizonysult ezen intézmény, mert ha látjuk, hogy kézimunkájuknak értéke van, s becsét méltányolják, nem fogják-e azt kellemes és hasznos foglalkozásnak is tekinteni? Általában látjuk, hogy a leányok nagy része, különösen az élénkebbek nem szeretnek kézi munkával foglalkozni. Miért? mert nem érzik szükségét, becsét, s unalmasnak tartják, de ha már kiskorukban megértettük velök azt a mindenki által ismert, sokoldalú hasznát és értéket, mely a női munkákkal jár, nem fog-e abból önként következni, hogy nem csak az arra kitézített időt, de szabad perezeit is felhasználja, hogy esinos és hasznos tárgyakat készíthessen. A bazár sikerültnek mondható, ambar látogatottságának dacára nem hagyhatjuk említés nélkül azt a feltűnő érdeklődéshianyot, azt a hideg távolmaradást, mely a szülők részéről ily alkalommal tapasztalható. Most is, az apák közül csak kettő, az anyák közül ugyan többen, de aránylag még is kevesen jelentek meg. Annál inkább közzönetet szavazunk azon hölgyeknek, kik minden követkelet nélkül, egyedül csak mint a nevelés és tanügy barátai, mindig tulyomó számmal jelennek meg. A fentemlített érdeklődés teljes hiánya feltűnő még azoknál, kik a nőegylet élén állván, hivatra volnának az ily nemes törekvés kiváló pártolására, ugyszintén e város előjárósága részéről is, annál is inkább, mivel ezen intézet városilag segélyezve van, s másrésztől az egyes tagokat melegebb érdekek ösztönöznék. A vendégek között láttuk: Bornemisza Lászlóné, Madarassy Dezsóné, Lányi Bertalané, Beliczky Viktoré, Groó Vilmosé, Bernáth Gyuláné, Richter Daniélné, Baksay Istvánné, Kern Adolfné, Samarjay Mariá, Danes Gyuláné, Soós Ferenczné, Glauf Pálné Hollander Lajosné, Singer Leoné úrnők, Baksay Matild, Süteő Harsiska, Madarassy Vilma, Kishonthy Margit, Kovács Erzsike, Leit Emma, Schlezinger N. kisasszonyok, Groó Vilmos kir. tanfelügyelő, Bornemisza László, Kerekes Dezsó, Engel Adolf urak stb. A vendégeket az intézet három tanítóje: Nigrinyi Vilma, Fábry Aranka és Csider Gizella fogadták. A kézi munkák az intézet nagy termében esinosan és izléssel voltak kiállítva, elárutásukkal az intézet növendékei közül ötön voltak megbízva, kik ugyancsak igyekeztek, hogy a tömegesen érkező vendéket kiszolgálhassák. De elismeréssel kell megemlékeznünk arról, miszerint anyai ügyességgel s szives nyájassággal igyekeztek feladatuknak eleget tenni, hogy a szemlélőknek valóságos örömet telt bennök. Mindegyiknek egy-egy szakasz jutott elárutásra. Így egyik a csipkék s egyéb hölgytárgyak, a másik a gyermek öltözékekhez tartozó czikkek, a harmadik a különféle terítők, ismét más kettő a disztárgyak eladásával foglalkozott. S jöhet valamennyi munka izléssel és figyelemmel volt készítve, mégis minden szakaszban volt egy pár kiválóbb tárgy, melyek közül legalább egy-kettőt, meg kell említenünk. Így a disztárgyak közül föltűnt egy gyönyörű lámpa-ernyő s egy izléses tálcza, mindkettő szines kereszthímzés, s ha értesülünk arról, hogy ezeket két első polg. isk. osztálybeli kis leány készítette (Sarlay Ilona és Kern Jolán) nem tudjuk a gyermek ügyességét vagy a tanító jó vezetését dicsérjük-e? A csipkék közül több tűnt fel. A Bródi Mathild és Gasko Rózsa-e (I. polg. oszt.). A terítők közül már a felsőbb osztálybelieké volt a kiválóbb: Bornemisza Anna, Danes Erzsike, Reguly Margit, Slézinger Irén gesztenye és tálczatarakói. — De ki győzné elsorolni mindama szebbnél-szebb tárgyakat, melyek figyelmünket felkeltették. Összesen 190 munka gyűlt be, melyek közül a legdrágább egy 5 frtos és egy 3 frtos volt, a többiek közül alig haladta meg egy-kettőnek ára a 2 frtot, s az összes tárgyak két ötöde egy frtnál több, de a három ötöd rész azon aluli árakat tüntetett fel. Látva e valóban jutányos árakat, meggyőződünk arról, hogy

ko utzában alig fér a hemzsegő tömeg, a Pacific ocean partján száz meg száz mftnyire alig emelkedik emberi lak. Az emelkedésnek és haladásnak útja még csaknem végtelen. S ezt senki sem érzi jobban mint az amerikaiak maguk. Innen a lázas tevékenység, melyet kifejtének. Láttam városokat, melyek 11 év előtt még nem léteztek s ma már nagy palotákkal bírnak és bankjegyeket bocsátanak ki.

Spokane fallsban az egyik utzában még álltak az őserdő fái, a másikban már a vízvezeték csöveit rakták le. A templom, iskola és játszóház megszületik, mihelyt pár kunyhóból áll már a falu. A hírlapok száma végtelen. Little Missouri a Pacific-pálya egyik állomása, alig áll 15—20 házból, s mégis a mint vonatunk megállott, a serény újságaruló gyerkőcz azonnal benntermet a kocsiába, árulva az ott megjelenő hírlapot. Érdekes hely volt Everest is Dacota államban. Alott pedig az egész a templomon kívül 9 házból. Ebből volt egy iskola, egy postahivatal, kettő elevator, három koresma, a többi t. i. kettő privátház. Igazi amerikai összeállítás.

A távol nyugat kevés kényelem és társadalmi élvezettel kínálkozik, nem esoda, ha itt kevés a nő. Alig esnek minden tizedik férfira egy s így rendkívül keresettek s az agg szűzek fogalma teljesen ismeretlen. A családi életből kizárt férfiak a salonok — amintők a koresmákat nevezik — örömeiben keresnek kárpotlást. Szorgalmasan művelik a kártya különféle nemeit s nem egy újabb játéknemmel gazdagítják az ő világ kártyázó publicumát. A játék szenvedélye igen messze megy s a fenti Everest 9 háza közt 3 koresma s ezekben nem kevesebb, mint öt billiard volt. A vonatokon szigorú büntetések sujtják a kártyázást, bizonyára nem ok nélkül.

A nők, mint érintettük, nagy társadalmi szabadságot élveznek, sőt közelebb állanak a politikai egyenjogúsághoz mint európai társaik. Ezt azzal igyekeznek viszonyozni, hogy élénk részt vesznek a közéletben, philanthropicus intézeteket alapítanak és tartanak fenn, támogatják s a maguk módja szerint kiegészítik a férfiak működését. Így azon mozgalom, mely a koresmák teljes kiirtását s az alcohol fogyasztás megszüntetését tűzte ki célul, igen sokat köszönhet a nőknek. Intra parenthesis megemlíthetem azt is, hogy egy pár állam az agitatio folytán már be is tiltá a koresmákat s azóta rohamosan emelkedik vagyon, gazdaság és morális tekintetben.

Pár év előtt a gazdák nagy mozgalmat indítottak meg a vasuti viteldíjak leszállítása iránt, s ez eszme hevesebb szövívői közt újra számos nőt találunk, nem fogjuk tehát esodálni, ha ezélt is értek.

(Folyt. köv.)

a szükséges anyag értékét levonva, annak alig 10—12% marad meg munkadíjjal. A látogatók oly tömegesen érkeztek, hogy rövid két óra alatt 120 drb kézimunka kelt el 82 frt 35 kr. értékben. Ezen összeg az intézet azon növendékei között, kik a Bazárra munkát készítettek, (44 közül 40) oly módon lett szétosztva, hogy mindegyik, saját eladott kézimunkájának árát minden levonás nélkül megkapta. A legtöbbben pénzüket a takarékpénztárba tették be. No's hát, nincse-e már itt megvalósítva a jelszó a leánynevelésnél: „munkásság és takarékoság?”

Törvényszeki csarnok.

Az önvédelem joga. A helybeli kir. törvényszék előtt — büntető igazságszolgáltatás tekintetéből — igen érdekes ítélet lön kihirdetve folyó évi ápril 14-én. Nevezetesen Mandzár András közhonvéd, szándékos emberölés büntetével vádoltatván, 1883. évi június 20-án első bíróságilag — a fenfoglott enyhítő körülmények tekintetbevételével — egy és fél évi börtön, — s a mellékbüntetés kiszivédésére ítéltetett; — de ugy a vádhatóság, mint Bernolák Nándor védőügyvéd fellebbezése folytán másodbíróságilag felmentetett; a felmentő ítélet harmadfokulag is helybenhagyatott a következő indokolás alapján: „Tekintve miszerint a bizonyítási eljárás folyamán be lett igazolva, hogy midőn Mandzár András vádlottnak, ki 1882. évi márczius hó 25-én a délutáni órákban édes anyja temetéséről hazasiert, a vele ellenséges viszonyban állott Nemes István, a falu végén levő fűzesben utját állotta és fenyegette, botját kezébe megragadván, azt tőle elvenni akarta, és ez alkalommal kétszer támadta meg vádlottat, másodízben pedig, midőn látta, hogy egymaga nem képes őt legyőzni, segítségért kiáltott, és vele, illetőleg utanna ment Dul Mihályhoz ezen szavakat intézte: „gyere Miska, öljük meg!” tekintve továbbá, hogy Dul Mihálynak közeledése vádlottban, ki Nemes István dühös és ellenséges indulatát látta alapos félelmet méltán gerjeszthetett, mert kettőjüknek már sikerült volna vádlottat legyőzni, hogy tehát első megtámadójától, s az őt fenyegető veszélytől, még mielőtt Nemes István társa a helyszínre érkezett, vádlott menekülni akart, és azért alkalmazta Nemes István fejére a végzetessé vált egyszerű csapást. Tekintve kitűnik, hogy a tárgyalás során kifejtett tényállásból nyilván kitűnik, hogy Mandzár András az elhalt Nemes István nemcsak hogy életét megfosztani nem akarta, de bántani sem volt szándéka, és hogy a gyaos kimenetelű cselekményt a saját személye ellen intézte s életét fenyegető jogtalan megtámadás elhárítása, tehát a jogos önvédelemlöközés követte el. — s így, mint-hogy ezek szerint Nemes Istvánnak segítségül hívása alapos félelmet és megzavarodást okozhatott vádlottban, ezen cselekménye, — ha a jogos védelem határát túl is lépte, — a B. T. K. 79. §-a utolsó bekezdésének rendelkezése szerint, nem büntethető.”

Ugyancsak f. hó 14-én tárgyalottat a gyilkosság büntetésének kísérletével vádolt Krokavec József elleni bűnügy. Ebben a tényállás következő: Krokavec József Topor Antallal együtt a peresi pusztán juhászbojtári minőségben szolgálván, Topor feleségével szerelmi viszonyt kötött, mit a férj észrevéven, f. évi január 22-én reggel héjét szidta és korbolta, ezt Krokavec meghallván, reggeli után, midőn Topor az udvaron egy sánta juhot vizsgált, a szobából kihozott töltött revolverrel nesztelenül feléje közeledett, s három lépésnyiről oldalról háromszor egymásután rálőtt, de egyik lövés sem talált, ezután Patnokra futott, ott egy nagyobb revolvert vásárolt, s este tért vissza a pusztára, hol el is fogatott. — A törvényszék emberölés kísérletében mondta ki bűnösnek, s e miatt 2 évi fegyházra ítélte s az eljárási és rabtartási költségekben elmarasztalta.

Gyermekölés. F. hó 15-én tartottat meg gyermekölés-vádolt Réti Szabó Borbála bűnügyének végtárgyalása. Réti Szabó Borbála ugyanis a múlt év július 1-én Naprágyon, házasságon kívül egy fiugyermeket szült, ekkor megemlékezve bátyja azon intésére, hogy rosz magaviselete esetén róla gondoskodni megszűnik, s megrendelve azt, hogy világtalan letére gyermekét föl nem nevelheti, annak torkát összeszorította s arczal a föld felé nyomva addig tartotta, míg a kisdéd megfult. A kir. törvényszék gyermekölés büntetésében mondta ki bűnösnek, s e miatt, tekintettel világtalan letére, 3 évi börtönre ítélte és az eljárási s rabtartási költségekben elmarasztalta.

Meghívás.

A „Gömörmezei gazdasági egylet“ folyó év május hó 3-án, délelőtt 10 órakor Tornallyán a szokott helyiségben tartja nagygyűlését, melyre van szerencsém az egyleti tagokat, a megyebeli összes körjegyző és néptanító urakat — mint tiszteletbeli tagokat, — s minden érdeklődő ügybarátot tisztelettel meghívni.

A nagygyűlés tárgyai lesznek: 1. Évi jelentés az egylet állásáról és működéséről. — 2. Választmány. elnök, titkár és pénztárnok választása. — 3. Az egylet jövőndő működését tárgyzavó kérdések és indítványok. — 4. Egyéb folyó ügyek. P.-Apáti, 1885. apr. 10. Az elnökség megbízásából
Vajda Gyula, titkár.

Értesítés.

A rimaszombati koresolyázó egylet a f. év és hó 19-én (vasárnap) d. u. 2 órakor a takarékpénztár helyiségében beszámoló és tisztújító közgyűlést tart, melyre az egylet minden rendű tagjait mint az ügy iránt érdeklődő közönséget van szerencsénk tisztelettel meghívni.
Rimaszombat, 1885. április 13-án.

Institőrisz Endre, elnök. **Dr. Löcherer Tamás,** titkár.

Értesítés.

A „Gömörmezei orvos-sebész-gyógyszerész egylet“ tavaszi közgyűlését a folyó év és hó 27-én, délután 4 órakor a rimaszombati takarékpénztár tanácstermében tartja meg, melyre az egylet tagjait meghívni van szerencsénk.
Rimaszombat, 1885. április 10.

Dr. Marikovsky Gusztáv, elnök. **Dr. Löcherer Tamás,** titkár.

Meghívás.

A gömörmezei ált. tanító-egylet „rimaszombati járáskör“ f. évi május hó 13-án d. e. 9 órakor Tiszolcon az állami népiskolában gyűlést tart, melyre az egylet t. tagjai ezenel meghívhatnak.

A gyűlés tárgyai: 1. Törköly József közs. íg. tanító gyakorlati tanítást tart a VI-ik oszt. növendékeinek a természettanból. — 2. A tiszolci iskolák felszerelésének megfigyeltése. — 3. A gyűlés megnyitása. — 4. A gyakorlati tanítás és az iskolák felszerelésének megbeszélése. — 5. a) „A népiszkola olvasókönyv.“ b) „Az ismételő iskolai olvasókönyv falusi és városi iskolák számára.“ és c) „A felhőtelt tanítás tekintettel a magyar nyelv elsajátítására“ című tételek megvitatása. Hogy a vitatkozás rendszeres legyen és annak menete megkönnyíthessék, alapszabályaink értelmében minden rendes tag köteles a kitézött vitateleket nemcsak tanulmányozni, hanem az azokkal szemben elfoglalt álláspontokról rövid tételekbe foglalt jegyzetet is készíteni. — 6. A hátralekös tagsági díjak behajtása. — 7. Folyó ügyek. Indítványok.

A kik a közebéden részt ohajtnak venni, ez iránt íj. Járossy Endre tiszolci áll. isk. íg. tanító urnál előlegesen jelentkezzenek.

A központi választmány utasítása folytán felhivom egyttal mindazon kartársakat, akik a tagsági díjakkal hátralekban vannak, miszerint méltóztassanak hátralekös tagjajukat t. Halassy Gyula egyt. pénztárnok urhoz Nagyrozsára június hó 1-ig annál is inkább beküldeni, mivel ellenkező esetben a közgyűlésen való megjelenhetés céljából kiállítatni szokott igazolási jegyek nem fognak részökre kiadtni, mely esetben közsegeik segélyezésére sem tarthatnak szárot.

Kelt Rimaszombtatban, 1885. apr. 17-én.

Törköly József, járásköri elnök.

Hírek és vegyesek.

Papválasztás. Az ogyáni evangélikus egyház folyó hó 12-én Hamali a Károlyi egyházi felügyelő ur elnöklete mellett, Czéner Pál főesperes s Glan Pál helybeli lelkes urak, mint esperességi biztosok jelenlétében megtartott közgyűlésén egyhangulag Kemény Lajos mákói ev. lelkeszt választá meg lelkeszeül. A szerencsés választáshoz gratulálunk az egyháznak, s a kishouti ev. esperesség lelkeszi karában örömmel üdvözöljük a megválasztottat!

A Miskolcon f. évi ápril 28-án tartandó h. h. egyház kerületi gyűlésre vonatkozó hírnközhöz, melyet lapunk ma egy heti számban tettünk közzé, azon helyreigazítást vetjük, hogy az egyházi tanácsbírák közt nem Kalmiczky Endre, de Réthy József tő ur lett kiküldve.

Györy Vilmos a budapesti ágostai evangélikus egyház első papja, s irodalmunknak is egyik kitűnője, a közelebbi mult hét elején, Budapesten hosszas betegeskedés után elhunyt.

A rimaszombati protestans főgymnasium igazgatósága pályázatot tett közzé, egy tanári állomás betöltése végett. A megválasztottnak f. év i szeptember hó 1. napján kell székét elfoglalnia. Tankörébe fog tartozni mint fő tanítvány: a magyar nyelv és irodalom, mellékesen pedig a latin nyelv s esetleg a történelem. Csak okleveles tanárook avagy tanárjelöltek pályázhatnak és pedig f. évi május hó 1. napjáig.

Nagy gyakorlatot tart e hó 26. napjának délutáni óráiban a helybeli tüzoltó egylet, azon célból, hogy az alparanesnoki állásra pályázók a tüzoltói ismeretekből szerzett ismereteiket bemutva, bírálat alá bocsáthassák. Azért emlitettünk pályázókat, mert föltételeznünk kell, hogy az egyletnek több olyan tagja van ki nemes czélú önzetéstől hevitve, törekedni fog a közéletben által a kitűnők között is elsővé lenni.

Övös és kérelem. Eddig nem szoltuk, mert hittük, hogy azok az őrszemek, melyeknek hivatásuk mindazt meglatni, mi a jobb érzést, a szemérmét, az erkölcsi sérti, észre fogják venni és a botrányok ismétlését megakadályozni törekmenek; mind haszlatlan. Legyen szabad tehát rámutatni ama skandalózus üzelmekre, melyek itt-ott fényes nappal feltűnnek. Rimaszombtat közkerjtje épen ugy, mint temetői sétánya kedvelt üdülő helye a közönségnek. Epen ott, hol a legtöbb gyermek és tanuló ifjuság megfordul, — mert hiszen a főtéren a játék egyáltalában meg sem engedhető — történek már oly jelenetek a dajkáik, pesztönkák és a vöröshajtokás katonák közt, mit tűrni nem szabad. Többektől vettek ez iránt a panaszt, hogy különösen a husvét ünnepek alatt s legutóbb a mult vasárnap is a temetőben s a Széchenyi-kertben oly kézzelfogható jelenetek fordultak elő, hogy oda a szülők gyermekeiket, az iskolák növendékeiket erkölcsi veszély nélkül nem bocsáthatják, a tisztos hölgyek pedig mely megbotránkozás nélkül a sétányt nem látogathatják. — Nem akarjuk egyébiránt a dolgot bővebben taglatni; de figyelmeztetjük az illetőket, hogy az égető bajon mielőbb segíteni siessenek, ha ugy is, hogy a tisztességet nem tudó tüzerek ezen nyilvános üdülő helyek látogatását eltiltassanak. Ugyszintén a rend fenntartása tekintetéből is — mert a esősélekre nézve haszlatlanul állt ott felirva: „A szemek minden, a kéznek semmi“ — kérjük a t. városi kapitánytságot, rendeljen oda legalább azon napokra, midőn a városkert sűrűbben látogatót, egy — rendőt.

Öngyilkosság. Losonezon rendkívüli feltűnést keltő öngyilkosság történt e hó 15-én. Ugyanis Grimm Lajos, a losonezi gözmalom igazgatója saját kertében esti 6 órakor föbelötte magát. Grimm igen gazdag ember híreben állt, bizalmát bírta a közönségnek, melyet kitűnő számitó tehetsége által nyert, s melyet meg is tartott végéig, bár merész vállalkozásai-val Losonez és vidéke közönségének egyszerű-mászor nem kevés kárt okozott. Hirlik, hogy aktívai épen nem képesek fedezni a passiv összegeket s így meg a losonezi malom, illetve annak részvényesei is kárt szenvednek.

Rimaszombati város műkerítészete az országos közvilágításra igen szép kiviteli érdekes tárgyakkal lesz képviselve. Ezek között első helyet foglal el ama — rajzokkal s festéssel díszített — tervet (hossza 120., szélessége 60 $\frac{1}{2}$ cm.), melyben Wikonka Henrik városi műkerítész egy 78 holdnyi terület lehet parkirozását mutatja be. E tervet, nagy arányai mellett is oly ügyes beosztással val elrendezve, hogy szemlétlenül eszünkbe jut annak kiesibeni keresztülvitelt ohajtni. Minden esetben dicseretere válik e mű nemcsak a tervelő széleskörű szakismeretének, de a rajzoló, Benkó János főgymnasiumi tanár ur képességének is. A terv keretét, a helybeli faragásati iskola növendékei szintén igen díszes alakban készítették el. A beküldendő többi tárgy: egy esokor (magassága 90 cm., körülete 3 m.) s két koszorú (1—1 $\frac{1}{2}$ m. magas és megfelelő széles) mezei — száritott — diszvirágokból. A esokor inkább szokatlan terjedelmé miatt meglepő, színei valamint a koszorúéi, — legnagyob részben természetesek, de kevésbé bírnak amaz izstéjlesztés beosztással, melytől a koszorut, főleg a zöld alapon barnás színű virágokból fözöttet, feltűnővé teszi. Azok számára, kik érdeklődnek a mezei disznóvények iránt, följegyeztük az alkalmazott virágok fűvesi neveit; ezek: amobium alatum, graphalum, gypsophila paniculata, agrostis nebulosa, brisa maxima, bromus brisaeformis, eragrostis elegans, hordeum jubatum, lagurus ovatus, stipa elegantissima. A kiállításra szánt eme gyűteményt f. hó 17-én közönségünk köréből igen sokan szemlélték meg a kertész lakásán, s általában dicserő elismerést hallottunk, melyben a kiállítás segélyező város bizonyára méltán osztozik. Alkalmisság megemlítjük itt, hogy iparosaink közül a kiállításban aránylag kevesen vesznek részt termelvényeikkel, amit nem lehet eléggé sajnálnunk már csak az ő érdekében is. Ha jól értesültünk csak a következő mesterek u. m. Kovács Zsigmond cipész, Bolkay Pál asztalos, Löffler János, Nemetz János, Ujj Lajos eszmadia, Benyó László mézeskalácsos és Szabó Bertalan meszaros küldöttek fel készítményeket.

Assicurazioni Generali. E társaság legújabb díj-táblázatát bocsátott közre, mely szerint az életbiztosítási ágban, egyelőre halál és elélés esetére azonnali vagy meghatározott esedékességgel szóló vegyes biztosításokra nézve egy osztályt állított fel, melyben a biztosítottak a nyereemény nyolczvan százalékát kapják oly módon, hogy az a biztosításnak három évi fennállása után évenként az igényre jogosultak közt osztatik fel, a mérlegből netalán eredő veszteséget azonban kizárólag a társaság viseli. Az Assicurazioni Generali, mely mindenkor azon van, hogy a közönség méltányos kíváncsalmaik lehető legjobban megfeleljen, első volt azok közül, melyek az életbiztosítás terén igen liberalis biztosítási feltételek életbeléptetése által dicseretre méltó reformokat hoztak be és ugy ez által, valamint új biztosítási módosítások létesítése által az életbiztosítás terjesztése körül nagy érdemeket szerzett. A 80%-nyi nyereeményrészesítés oly újítás, mely az életbiztosítás népszerűsítése érdekében bizonyára igen észszerű, annál is inkább, mivel az ezen társaságnál az 1852-ik év óta az egyszerű haláleseti biztosításokra nézve fennálló nyereemény részesítési osztály a résztvevőknek 29.77%-nyi átlagos osztalékot fizetett ki.

Hivatalos közlemények.

A miskolci kereskedelmi és iparkamara elnökségétől.

Értesítés.

75. sz. — A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszterium 16846. sz. leiratával értesíti alólírott kamarát, hogy a Gömör-Kishontmegye területéhez tartozó Sumjász-Vereskő községben az évenként április hó 12-én tartani szokott országos vásár ezen a napon állandóan május hó 6-án tartassék meg, miről az érdekelteket értesítjük.

Miskolcz, 1885. évi április 2-án.

Az elnökség.

Gömörmegye kir. tanfelügyelőjétől.

362. sz. — Tekintetes Iskolaszék! A Doboczky Lajos által szerkesztett „Gazdasági és kertészeti (I—VI. füzet) czímű tankönyv“ a m. kir. közoktatási tanács biralmi jelentése alapján népiskolai olvasmányul ezennel ajánlatik.

Miről a vallás és közokt. m. kir. miniszteriumnak f. é. febr. 25-én 4068. sz. a. kelt rendelete értelmében értesítettik. Rimaszombat, 1885. április 3-án.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegye alispáni hivatalától.

4277. sz. — A hasznos háziállatok közt a folyó évi április hó 5-től 11-ke közt lefolyó heten ragaly és járvány nem mutatkozott.

Sajó-püspökiben 3 ló, 1 esikó kétes orrfolyásban. Hangonyon 3 sertés vesztettségűt gyanus, Királyiban 2 ló rühös folyton zár alatt tartatik.

Rimaszombat, 1885. április 17.

Szontagh, alispán.

Heti naptár.

	Katholikus	Protestáns	Izraelita
Április 19.	V. D. 2 Kerecs.	D. Mis. Dom.	Ijor 4
" 20.	H. Marcellin	Hermogen	Ijor böjt 5
" 21.	K. Anzelm	Adolár	Ijor 6
" 22.	Sz. Szót. Kaj.	Szótér	Ijor 7
" 23.	Cs. Béla ers.	Béla	Ijor 8
" 24.	P. György vt.	György	Ijor 9
" 25.	Sz. Márk ev.	Márk	Ijor S. A. K. 10

Napirend:

Minden kedden és pénteken polgári ügyekben, szerdán és esütörökön fenytő ügyekben a helybeli kir. törvényszéknél.

Ugyancsak kedden és pénteken a megyei árvászeknél a városi hatóságnál tanácsülés, kivéve az ünnepre eső napokat.

Minden hétfőn, kedden, esütörökön nyilvános tárgyalás fenytő ügyekben a kir. járásbírósnál.

Minden szombaton panaszfelvétel ugyanott, kivéve az ünnepre eső napokat.

Április 19-én d. u. 2 óra-ór a rimaszombati koresolyázó-egylet közgyűlése a takarékpénztár helyiségében.

Április 20—21. Rimaszécsen és Jolsván országos vásár.

" 24-én. Klenéz- és Sajószentpéteren országos vásár.

Felelős szerkesztő: Rábely Miklós.

Magán-hirdetések.

Árverési hirdetemény.

A pelsüci takarékmagtári egyesület tulajdonához tartozó magtári épület felszerelvényeivel együtt, — esetleg külön-külön is, a folyó év május hó 4-ik napján Pelsüczön a hely színén árverés útján elfog adadni. A venni kívánók bánatpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. — Pelsüczön, 1885. év április hó 1-én.

3—3

Maklary István, elnök.

Lakváltoztatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint az eddig eserencsényi-utczán levő fűszer- és vegyeskereskedésemet tetemesen megnagyobbitva — folyó évi márczius hó 24-től a főtéren levő Dapsy-fele házba helyeztem át. Mint eddig, ugy ezután is nagy raktárt tartok mindenféle liszt-, fűszer- és élelmiszerek-, ugyszintén külföldi főzelekek-, sajtok-stb. stbból.

A legjobb amerikai petroleum, valamint a legkitűnőbb kocsi kenőcs nagyban és kicsiben szintén kapható. Üzleti helyiségem megnagyobbitásával egy jó hírnévnek örvendő tűz- és betörés ellen biztos pénzszekrénygyár ügynökségét is felvállaltam; melynek gyártmányait a következő olcsó árakon boesajtom aruba, u. m.

0.	számút	65 frtért.
0 1/2.	számút	80 frtért.
1.	számút	95 frtért.
2.	számút	125 frtért.
3.	számút	150 frtért.
4.	számút	175 frtért.
4 1/2.	számút	195 frtért.

Az eddig nyert bizalomtól felbátorítva, oda fogok hatni, hogy pontos kiszolgálat, jó minőségű árak tartása és illő ár mellett meglegedéset továbbra is megtarthassam.

Magamat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlván, maradtam teljes tisztelettel.

Rimaszombat, 1885. márczius 20-án.

Bródy Bertalan.

fűszer- és vegyeskereskedő.

5—6

Hizómarha eladás.

Herczeg Coburg Fülöp ő királyi fensége balogvári uradalmához tartozó Pusztá-Csobánkán (Gömörmegye, utolsó vasut állomás Rimaszécs) találtató 21 darab hizóökor folyó évi április hó 27-én d. u. 2 órakor a tisztartóság hivatalos helyiségében Rimaszécsen zárt ajánlatok útján el fog adadni.

Felhivatnak ennél fogva a versenyezni kívánók, hogy 500 frt ovadékkal ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délutáni 2 óráig a nevezett hivatalnál benyújtani sziveskedjenek, mivel a későbben érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az eladás egyéb feltételei a tisztartóságnál a mondott határnapig bármikor megtekinthetők.

Rimaszécs, 1885. április 12-én.

1—2

Az uradalmi tisztartóság

A „Gömörmegyei Népi és Iparbank“ a nála legalább egy évre elhelyezett betéttőkék után 1885. január 1-étől 5% kamatot fizet.

Az igazgatóság.

8—10

Cseplőgépeladás.

Egy jó karban levő két lóerejű cseplőgép rostával, azon felül egy járgány szintén jó karban, jutányos áron szabad kézből azonnal eladó. — Értekezhetni Szabó Dániel tanítónál Likéren. Utolsó posta Nyústyá.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget arról értesíteni, miszerint folyó 1885. évi április hó 1-től

vászon-, szövet- és divatáru-kereskedésem

a főtéren (megyeház mellett) Gasko János ur ujon épült házában van elhelyezve.

Tetemesen megnagyobbitott üzletemet szükségesnek találtam korszerű- és divatos árucikkkel kibővíteni, minek folytán a leghirnevesebb gyárakban tetemes bevásárlásokat tettem; ugy, hogy most mindenféle uri és női divatcikkek, uri és női fehérneműek, uri és női öltözet-kelmék a hozzá szükséges tárgyakkal, a legfinomabb uri és női prágai keztyűk, mindenféle színű gombok, csipkék, szalagok, rüschek, kötszövészeti cikkek, fehér és szines kötő-pamut, derek-fűző (Mieder,) stb. stbból a legnagyobb választék áll t. cz. vevőim rendelkezésére.

Főigyekeztem továbbra is oda fog irányulni, hogy vevőimnek eddig irányomban tanusított bizalmát ne csak megtartsam, hanem jó minőségű cikkek illendő árért való kiszolgálása által azt még fokozhassam.

Üzletem megszemlélésére pedig a nagyérdemű közönséget ezennel tiszteletteljesen meghívom.

A nagyérdemű közönségnek kész szolgálja

Rimaszombat, 1885. április hó 1-én

LANDAU A. FIA.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéletes vizek között, — vegyi alkatrészek szerencsés összetétele, kevés szabad szénsav, de gazdag, félig kötött szénsav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak találtam a légutak és gyomor nyálkahártyáinak hurutos bántalmainál. A Seltersi, Rademni, Vichy- stb. vizektől különböző csekélyebb szabad szénsav tartalmánál fogva, s azért a vérzések lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatását kell tartani, a szénsavany dúsabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár. Rökus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásnak bizonyult a légző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántalmainál, oly annyira, hogy jelenleg rökusalkatú mas ásványvíz kórházunkban alig rendeltek. Csekély szabad szénsav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmaztuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshühli-, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légsző- és bőrbetegségekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az emített szervek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor, vizezőszervek idült hurutját szintugy osztja, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshühli. Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák, s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a t-jében vagy tudóban nem okoz semmi vértorlódást.

Dr. Kétly Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam Seltersi, Gleichenbergi, Giesshühli vizek fölött kisebb szénsav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás Jozsef Rökus kórházi főorvos. Légző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéletes ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyet. tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshühli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál.

Ez idő szerint Europa legelső és leglátogatottabb tüdőbetegek klimatikus gyógyintézete a „Margit“-forrás gyógyhatásáról. — S k oldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „a „Margit“-forrás gyógyviz“ alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmainál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott, és jól tűrt gyógyvizet a leg sürögősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.

Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

m. k. udvari ásványvíz-
szállítónál Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.